



Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7. Vtrum vna persona possit assumere duas naturas numero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

In eodem art. in calce corporis circa auctoritatem Anselmi...

tres persone sunt unus Deus propter unam diuinam naturam...

Ad secundum dicendum, quod illa positio facta, humana natura esset assumpta in unitate...

Ad tertium dicendum, quod circa mysterium incarnationis fit coicatio proprietatum...

quod impossibile est plures personas assumere unam personam...

In eodem art. in responsione ad primum aduerte diligenter verba auctoris...

Super Questionis 3. articulum septimum.

In titulo art. 7. aduerte, quod ista quaestiones, quae hic mouentur...

incarnationis. s. persona verbi, & qualis est huiusmodi vnio...

carum de persona subsistente in natura illa, cum scumque naturae nomine significetur...

autem id quod conueniret personae patris ratione propriae personae...

ARTICVLVS VII. Vtrum vna persona diuina possit assumere duas naturas humanas.

Ad septimum sic proceditur. Vt quod vna persona diuina non possit assumere duas naturas humanas...

nam si aliunde proveniret, quod posset in vnum & non in amplius...

Circa probationem ex parte termini, nota diligentissime auctorem habere pro inconuenienti ac impossibili...

Et quod in creatura persona, vt termini a natura creata, vt assumpta nihil aliud significat quam infinitatem...

In responsione ad primum perspicere, quod consistit in hoc, quod natura substantiae creatae multiplicatur...

In responsione ad secundum obiectio Scoti. 3. sen. dist. 1. q. 3. occurrit dicentis contra hoc, quod lequeretur quod possemus dicere,

Lib. 6. cap. 3. ante mediu. fo. 3.

3. dist. 1. q. 2. ar. 5.

dicere, quod plures personæ sunt plures dij. Probat: Secundum hoc tale concretum habet unitatem, uel pluralitatem ex unitate uel pluralitate suppositi.

¶ Ad hoc dicitur, quod in littera non dicitur affirmatiue multiplicari concretum multiplicatio supposito, ut arguatur forte dicitur, sed ponitur uniuersalis regula negatiue, in nunquam nomen ab aliqua forma impositum pluraliter dicitur, nisi per pluralitatem suppositi. Et ista regula est uera tam in concretis adiectiuis, quam substantiuis, tam substantiuis, quam accidentibus. Ita quod semper ad pluralitatem concretorum exigitur pluralitas suppositorum: sed cum hoc fiat, quod pluralitas suppositorum non sufficiat quæque, & exigitur etiam pluralitas formæ significatæ, ut de concretis substantiuis in ar. 3. q. 39. 1. par. patet. Et propterea licet unitas suppositi, optime inferat singularitatem concretum substantiui (quale est homo) non tamen multitudine suppositorum infert pluralitatem nois substantiui. Et propterea non sequitur, ergo tres personæ sunt dij: nec, ergo tres personæ homines in casu præcedentis articuli, ut in hac etiam littera dicitur: & tamen bene sequitur in casu huius articuli, ergo uerbum Dei non est hoies, sed unum homo.

¶ In responsione ad tertium peripice ratione, quare præsentis articuli positione facta, hæc humana natura præsumpta non assumeret aliam naturam humanam, quod post assumeretur, cum quæ tamen concurreret, in eandem numero personalitatem, & natura diuina assumeret quæcumque naturam humanam, quæ uniretur personaliter uerbo Dei. Ratio inquam est, quia filius Dei est sua deitas, non autem est sua humanitas: hinc enim fit, ut quicumque personaliter uniretur filio Dei per se primo, eidem secundario uniretur,

sumpta in mysterio incarnationis non habet aliud suppositum præter suppositum personæ diuinæ, ut ex prædictis patet. Si ergo ponatur esse una persona diuina assumens duas humanas naturas, esset unum suppositum duarum naturarum eiusdem speciei, quod ut implicare contradictionem: non enim natura unius speciei multiplicatur nisi secundum distinctionem suppositorum.

¶ 2. Præter. Hac suppositione facta, non posset dici, quod persona diuina incarnata esset unus homo: quia non haberet unam naturam humanam. Similiter non posset dici, quod esset plures: quia plures homines sunt supposito distincti, & ibi esset tantum unum suppositum, ergo prædicta positio est omnino impossibilis.

¶ 3. Præter. Incarnationis mysterio tota natura diuina est unita toti naturæ assumptæ, i. cuiuslibet parti eius: est enim Christus perfectus Deus & perfectus homo, totus Deus & totus homo, ut Dam. dicit in 3. lib. sed due humanæ nature non possent totaliter sibi inuicem uniri, quia oporteret quod anima unius esset unita corpori alterius, & quod etiam duo corpora essent simul, quod confusione induceret naturarum. Non ergo est possibile, quod una persona diuina duas humanas naturas assumat.

Sed contra est, quod quicquid potest pater, potest filius: sed pater post incarnationem filij potest assumere naturam humanam aliam numero ab ea, quam filius assumpsit: in nullo enim per incarnationem filij est diminuta potentia patris uel filij, ergo uidetur quod filius post incarnationem possit aliam humanam naturam assumere præter eam, quam assumpsit.

RESPON. Dicendum, quod illud quod potest in unum, & non in amplius, habet potentiam limitatam ad unum: potentia autem diuinæ personæ est infinita, nec potest limitari ad aliquid creatum. Unde non est dicendum, quod persona diuina ita assumpsit unam naturam humanam, quod non potuerit assumere aliam. Videretur enim ex hoc sequi, quod personalitas diuinæ naturæ esset ita comprehensa per unam naturam humanam, quod ad eius personalitatem alia assumi non possit: quod est impossibile: non enim increatum à creato comprehendi potest. Pa-

tet ergo quod siue consideremus personam diuinam secundum uirtutem, quæ est principium unionis, siue secundum suam personalitatem, quæ est terminus unionis, oportet dicere, quod persona diuina præter naturam humanam, quæ assumpsit, possit aliam numero naturam humanam assumere.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod natura creata perficitur in sua ratione per formam, quæ multiplicatur secundum diuisionem materiæ: & ideo si compositio materiæ & formæ constituat nouum suppositum, consequens est, quod natura multiplicetur secundum multiplicationem suppositorum: sed in mysterio incarnationis unio forme & materiæ, id est, anime & corporis, non constituit nouum suppositum, ut supra dictum: & ideo posset esse multitudo secundum numerum ex parte nature propter diuisionem materiæ abique distinctione suppositorum.

AD SECUNDUM dicendum, quod posset uideri dicendum, quod prædicta positio facta sequeretur, quod essent duo homines, propter duas naturas abique hoc, quod essent ibi duo supposita: sicut e contrario tres personæ dicerentur unus homo, propter unam naturam assumptam, ut supra dictum est: sed hoc non uidetur esse uerum: quia nominibus est utendum secundum quod sunt ad significandum imposita, quod quidem est ex consideratione eorum, quæ apud nos sunt: & ideo oportet circa modum significandi & consignificandi considerare ea, quæ apud nos sunt, in quibus nunquam nomen ab aliqua forma impositum pluraliter dicitur, nisi propter pluralitatem suppositorum. Homo enim, qui est duobus uestimentis indutus, non dicitur duo uestiti, sed unus uestitus duobus uestimentis: & qui habet duas qualitates, dicitur singulariter aliquis secundum duas qualitates. Natura autem assumpta quantum ad aliquid, se habet per modum indumenti, licet non sit similitudo, quantum ad omnia, ut supra dictum est: & ideo si persona diuina assumeret duas naturas humanas, propter unitatem suppositi, diceretur unus homo, habens duas naturas humanas. Contingit autem, quod plures homines dicuntur unus populus, propter hoc quod conueniunt in aliquo uno: non autem propter unitatem suppositi. Et similiter si due personæ diuinæ assumerent unam numero humanam naturam, dicerentur unus homo, ut supra dictum est, non unitate suppositi, sed in quantum conueniunt in aliquo uno.

AD TERTIUM dicendum, quod diuina & humana natura non eodem ordine se habent ad unam personam diuinam, sed per prius comparatur ad ipsam diuinam naturam, utpote quæ est unum cum ea ab æterno: sed natura humana comparatur ad personam diuinam per posterius, utpote

Ar. præced. & ar. 2. huius q. & q. 2. ar. 2. & 3.

Lib. 3. Orth. sic. 7.

Inf. q. 2. ad 3. d. 1. q. 2. & 4. co. 39. fin.

Ar. 2.

Ar. 2. ad 1.

q. 2. ar. 2. ad 1.

D. 2. 49.

D. 351.

q. 2. ar. 2. ad 1.

Lib. 3.

potest assumpta ex tempore a diuina persona, non qui dem ad hoc, quod natura sit ipsa persona, sed quod persona in natura subsistat. filius enim Dei est sua deitas, sed non est sua humanitas: & ideo ad hoc, quod natura humana assumatur a diuina persona, requiritur, quod diuina natura unione personali uniatu r toti naturae assumptae, id est, secundum omnes partes eius: sed duarum naturarum assumptarum esset uniformis habitudo ad personam diuinam, nec una assumeret aliam. Vnde non oportet, quod una earum totaliter alteri uniretur, id est, omnes partes unius omnibus partibus alterius.

¶ Super Questioni serui Arisculum octauum.

Theul. octauum artic. clarus est.

In corpore una est conclusio responsiua quaesito affirmatiue. Conuenientissimum fuit personam filii incarnari. Probatu r tripliciter. Primo, ex parte unionis. Similia conuenienter ununtur: per sona filii, & humana natura tam secundum communem creaturę rationem secundum quam propria rationem sunt similes, ergo. Minor quo ad primam partem, & probatur simpliciter, quia uerbum Dei est exemplaris similitudo omnis creaturę: quia uerbum artificis est exemplaris similitudo eorum, quod fiunt ab artifice: & probatur, applicando ad deducendam inconuenientiam incarnationis primo in comuni, qua artifex per conceptam formam, qua condidit restaurat collapsum. Secundo, in speciali ex tribus inuentis in dependentia creaturarum a uerbo. Primum est, participatio similitudinis exemplaris. Secundum, consuetudo in proprijs naturis. Tertium, modus, quod mobiliter constant. Quibus conuenienter adiunguntur tria perfectiora, scilicet super participatione unionis non participatiua, sed personalis, super consuetudinem in proprijs reparatio in diuinis, scilicet gratia, gloria, & uita caelestis, super mobilitatem, aeternam, & immutabiliter uitam felicitatemque habet: quo ad secundam uero partem probatur simpliciter primo similitudo simpliciter quo ad duo, se habent

ARTICVLVS VIII.

Utrum fuerit magis conueniens, quod persona filii assumeret humanam naturam, quam alia persona diuina.

AD OCTAVVM sic proceditur.

Videtur, quod non fuerit magis conueniens filium Dei incarnari, quam Patrem, uel Spiritum sanctum. Per mysterium enim incarnationis, homines ad ueram Dei cognitionem sunt perducti, secundum illud Ioan. 1. & In hoc natus sum, & ad hoc ueni in mundum, ut testim. perhi. ueritati: sed ex hoc, quod persona filii Dei est incarnata, multi impediti fuerunt uera Dei cognitione, ea quae dicuntur de filio secundum humanam naturam referentes ad ipsam filii personam: sicut Arrius, qui posuit inegalitatem personarum propter hoc, quod dicitur Ioan. 14. Pater maior me est, qui quidem error non prouenisset, si persona patris incarnata fuisset: nullus enim estimasset patrem filio minorem. Magis ergo uidetur fuisse conueniens, quod persona patris incarnaretur, quam persona filii.

¶ 2. Praet. Incarnationis effectus uel esse recreatio quaedam humanae naturae, secundum illud Gal. ult. In Christo Iesu neque circumcisio aliquid ualet, nec preputium, sed noua creatura: sed potentia creandi appropriatur Patri, ergo magis decuisset patrem incarnari, quam filium.

¶ 3. Praet. Incarnatio ordinatur ad remissionem peccatorum, secundum illud Mat. j. Vocabis nomen eius Iesum: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Remissio autem peccatorum attribuitur Spiritui sancto, secundum illud Ioan. 20. Accipite Spiritum sanctum quorum remissio peccatorum re. eis. ergo magis congruebat personam Spiritui sancti incarnari, quam personam filii.

SED CONTRA est, quod Damascenus dicit in 3. lib. * In mysterio incarnationis manifestata est sapientia & uirtus Dei, sapientia quidem, quia inuenit difficillimi solutio

nem pretij, quam decentissimam: uirtus autem, quia uictum fecit rursus uictorem: sed uirtus & sapientia appropriantur filio, sicut illud. 1. Cor. 1. Christum Dei uirtutem & Dei sapientiam. ergo conueniens fuit personam filii incarnari.

RESPON. Dicendum, quod conuenientissimum fuit, personam filii incarnari: primo quidem, ex parte unionis. Conuenienter enim ea, quae sunt similia, ununtur: ipse autem persona filii, qui est uerbum Dei, attenditur uno quidem modo consuetudine ad totam creaturam: quia uerbum artificis, id est, conceptus eius est similitudo exemplaris eorum, quae ab artifice fiunt. Vnde uerbum Dei, quod est aeternus conceptus eius, est similitudo exemplaris totius creaturę: & ideo sicut per participationem huius similitudinis creaturę sunt in proprijs speciebus insitute, sed mobiliter, ita per unionem uerbi ad creaturam, non participatam, sed personalem, conueniens fuit reparari creaturam in ordine ad eternam, & immobilem perfectionem. Nam & artifex per formam artis conceptam, qua artificiatum condidit, ipsum si collapsum fuerit, restaurat. Alio modo, habet conuenientiam specialiter cum humana natura, ex eo quod uerbum est conceptus aeternae sapientiae, a qua omnis sapientia hominum deriuatur. Et ideo per hoc homo in sapientia perfectitur, quae est propria eius perfectio, prout est rationalis, quod participat uerbum Dei: sicut discipulus instruitur per hoc, quod recipit uerbum magistri: unde Eccl. 1. dicitur, Fons sapientiae uerbum Dei in excelsis: & ideo ad consummatam hominis perfectionem conueniens fuit, ut ipsum uerbum Dei humanae naturae personaliter uniretur. Secundo, potest accipi ratio huius congruentiae ex fine unionis, quod est impletio praedestinationis, eorum, scilicet qui praedesignati sunt ad hereditatem caelestem, quae non debetur nisi filiis eius, secundum illud Ro. 8. Si filii, & haeredes: & ideo congruum fuit, ut per eum, qui est filius naturalis, homines participarent similitudinem huius filiationis secundum adoptionem, sicut Apost. ibidem dicit, Quos praesciuit, & praedest. confor. fieri. ima. si. sui. Tertio, potest accipi ratio huius congruentiae ex peccato primi parentis, cui per incarnationem remedium adhibetur. Peccauerat enim primus homo, appetendo scientiam, ut patet ex uerbis serpentis permittentis homini scientiam boni & mali. Vnde conueniens fuit, ut per uerbum uerę sapientiae homo seduceretur in Deum, qui per inordinatum appetitum scientiae recesserat a Deo.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod nihil est, quo humana malitia non possit abuti, quando etiam ipsa Dei bonitate abutitur, secundum illud Ro. 2. An diuitias bonitatis eius contempnis? Vnde etiam si persona patris fuisset incarnata, potuisset ex hoc homo alicuius erroris occasione sumere, quasi filius sufficere non potuisset ad humanam naturam reparandam.

Tertia S. Thomae. D ¶ Super

tia, ut causa & effectus, primo quia uerbum est conceptus aeternae sapientiae & omnis sapientia hominum ab aeterna sapientia deriuatur. Secundo, ex hoc quia propria perfectio hominis ut rationalis, quae est sapientia consistit in participando uerbum Dei. Quod probatur, ex emplo, sicut perfectio discipuli in participando uerbum magistri, & auctoritate, Fons sapientiae &c. Probatu r deinde applicando, quod supra participatio nem diuini uerbi, in qua propria perfectio hominis secundum mentem consistit, conuenientissime apponitur ut ipsum uerbum Dei personaliter uniatu r naturę humane, ut consummata sit hominis perfectio, ut scilicet inchoatur in participatione ipsius uerbi humana perfectio consumetur non in participatione, sed in personali adeptione ipsius uerbi. Reliquae rationes clare patent in litera.

Inf. q. 29. a. 3. ad 3. & 4. q. 2. ar. 2. & 4. con. ca. 39. fin. & q. 2.

Lib. 3. ca.